

Heeft het graven van de das in het miltvuurbosje gevolgen voor de verspreiding van een nog actief miltvuurbacterie? Met eventueel risico voor arbeiders aan zonnepanelen en evt. verspreiding?

Voor deze specifieke vraag heeft TPSolar contact opgenomen met een expert op het gebied van Antrax (miltvuur) van de Wageningen University & Research (WUR).

Wij hebben de situatie van het zonnepark Hooiweg en het miltvuurbosje voorgelegd en zij geeft het volgende aan:

- Het in de grond begraven van kadavers is sinds 1942 verboden en daardoor is het aantal gevallen van miltvuurbesmetting sindsdien drastisch afgenomen. We zijn nu bijna 80 jaar verder en de bacterie heeft niet het eeuwige leven.
- De das zelf zou na het graven direct zijn overleden aan miltvuur als er nog een actieve haard zou zijn. Recent sporenonderzoek heeft aangetoond dat er nog steeds activiteit is rond de burcht.
- De verschijnselen die optreden bij miltvuur variëren per diersoort, maar met name rundvee en schapen (herbivoren) zijn uiterst gevoelig voor de bacterie. Deze soorten kunnen al binnen korte tijd na de eerste ziekteverschijnselen sterven. De koeien van de heer Poppe grazen echter aan alle zijden rondom en vlakbij het miltvuurbosje, en hebben nog nooit verschijnselen vertoond. Ook wordt het gemaaid gras gebruikt voor veevoer, zonder dat dit ooit tot miltvuurverschijnselen heeft geleid. Dit is een duidelijke indicatie dat er geen actieve sporen van de miltvuurbacterie in de omgeving van het bosje vrijgekomen zijn (in voldoende mate voor een besmetting),
- Miltvuur is een zoönose, dat betekent dat het van dieren op mensen kan overgaan. Ook de heer Poppe en zijn werknemers hebben echter geen last (gehad) van kenmerkende ziekteverschijnselen.
- Indien de das al (nog actieve) miltvuursporen op zijn vacht mee zou nemen, is de sporendichtheid zeer gering, waardoor het risico op besmettingsgevaar uiterst beperkt is.
- Dassen zijn schuw, dus de mens komt niet in fysiek contact met de das, of zelfs maar op korte afstand van het dier.

Uit topografisch-historische gegevens (www.topotijdreis.nl) blijkt bovendien dat het bosje al in 1893 op de kaart stond met exact dezelfde omvang als in het jaar 2000. Deze bosjes werden pas door de boer aangeplant nadat het 'massagraf' was dichtgegooid, dus het is aannemelijk dat er sinds 1893 geen nieuwe kadavers meer zijn begraven. Dat zou betekenen dat er zelfs ruim 120 jaar zijn verstreken.

Maatregelen

- Wanneer een dode das of ander dood zoogdier in de omgeving van het miltvuurbosje wordt aangetroffen melden wij dit bij de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA) en houden verder afstand. Zij zullen het dier onderzoeken op Antrax en opruimen.
- Tijdens de bouw wordt extra aandacht besteed aan persoonlijke hygiëne, bijvoorbeeld door tijdens pauzes en voor het eten de handen te wassen. Hierdoor worden de mogelijke sporen van de bacterie verwijderd.